

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2024/102

23-04-24

Peter Olsen

Inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut, Naalackersuisut peqquneqassasut naalagaaffiup avataani Kalaallit Nunaata sinnisoqarfiinut aningaasartuutit nalilersoqqullugit. Nalilersuineq Inatsisartunut UPA2024 ingerlanerani agguanneqassaaq

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit)

Oqaaseqaat:

Inuiaat Inuit namminiilivissimasut, Inuiaat nammiussuseqartut, inuiaallu namminneq imminnut aallavigalutillu, inuiaat namminneq imminnut aquttut napatittullu tassaapput Inuit Ataqatigiit siunertaasa anguniagaasalu pingaarnersaasa ilagisaat. Inuit Ataqatigiit tassaavugut, ammasuunermik aammalu kikkut tamat oqartussaaqataanerannik tunngaveqarluni ingerlatsinissamik pingaartitsisut; Inuit pisinnaatitaaffiinik ataqqinnillutalu, assigiinngissusermik aammalu kikkut tamarmik inissaqartinneqarnissaannik pingaartitsisuusut; inuiaassuseq, suaassuseq qanorlu upperisaqarneq apeqqutaatinnagu kikkunnik tamarmik inissaqartinneqarnissaannik pingaartitsisuusut.

Inuiaat Inuit/Kalaallit namminiilivissimalerutta aamma imaassanngilaq namminiilivinnerup kingunerissagaa kikkunnut tamanut mattunneq nunarsuarmioqataajunnaarnerlu. Naamik tamaattoqassanngilaq, illuatunganik nunarsuarmioqataanissaq aammalu nunanut allanut attaveqarnissaq, nunanillu allanik suleqateqarnissaq aatsaat taama pingaaruteqartigilissaaq. Politikikkkuuppat, kulturikkkuuppat niuernikkkuupalluunniit.

Danskit kisimik uagut qulaatiinnarluta, nunanut allanut oqariartorlulillu sulissanngillat. Uagununa nammineq nunarput allap piginngisaa; uagununa nammineq akisussaaffipput siunissarpullu. Uagut nammineq tamanna suliarissavarput aamma akisussaaffigissavarput. Allat uagut sinnerluta sulissanngillat.

Taamaattumik nammiliivikkiartuaarnitta aqutaani, Naalackersuinikkut suleqataaffigisatsinni nunanut allanut attaveqarnitta inerisaqarneqara, nukittorsarneqartuarneralu Inuit Ataqatigiinniit suleqataaffigalugu, peqataaffigalugulu tapersersortuarsimavarput.

Ukiuni kingullerni nunani allani sinnisoqarfigut amerliartuaartissimavagut. Ullumikkut katillugu sinnisoqarfigut arfiniliupput, tassaallutik; Københavnimi, Bruxellesimi, Wasingtonimi, Reykjavikimi, Beijingimi aammalu Natomi.

Taamaattoq Inuit Ataqatigiinniit oqaatigissavarput nunani allani sinnisoqarfeqarneq, tassaassanngitsoq sinnisoqarfeqarniaannarluni sinnisoqarfeqartoqarneq. Nunani allani sinnisoqarfeqarneq isumaqartariaqarpoq siunertaqarlunilu.

Nunani allani sinnisoqarfeqarneq assigiinngitsutigut anguniagaqarfiullunilu siunertaqarsinnaavoq. Jens Frederik Nielsenillu siunnersuummini sinnisoqarfiit qanoq siunertaqarsinnaanerannik oqariartornera imaattoq isumaqatigaarput;

“Pingaarnersiuisagaani oqartoqarsinnaavoq, nunanut allanut suliniarnerput annertusassallugu qinersinnaagipput anguniakkat assigiinngitsut marluk aallaavigalugit. Nunanut allanut suliniutigut annertusarsinnaavagut politikikkut avammut sunniinarluta. Illuatungaaticullu toqqarsinnaallugu nunanut allanut suliniarnitta annertusarnissaa nunanut allanut niuernerup annertusarnissaa anguniarlugu, aningaasaticugut nammieernerulernermut tunngavissatut aammalu siunissami namminiilivinnissamut.

Jens Frederik Nielsen isumaqatigaarput oqarmat politikikkut avammut sunniinarluni aappaattullu nunanut allanut niuernerup annertusarnissaa siunertaralugu sinniisoqarfeqarnissaq, imaappoq aningaasarsiornerup annertusarnissaa siunertaralugu sinniisoqarfeqarnissaq. Nunani allani sinniisoqarfinnik pilersitsisoqarnissaa siunertaralugu sulissuteqartoqartillugu, tamaticugut Inuit Ataatigiiinnit kissaatiguararsimavarput, nunatta avammut niuernerata siuarsarneqarnissaanut sinniisoqarfiit pilersinneqarneranni tamanna aamma siunnertanut ilaasariaqartoq.

Siunnerfiilli taakku marluinnaat tunngavigissallugit naammangitsoq Inuit Ataatigiiinnit naqissusissavarput. Tassami nunani allani sinniisoqarfiit politikikkukkuinnaanngitsoq, niuernikkuinnaanngitsorlu, kulturikkulli eqqumiitsuliornikkut ilinniartitaanikkut, allarpassuaticullu suleqatigiiinnerulernissamik aamma suliaqarnissaat Inuit Ataatigiiit pingaartutut isigigatsigu ataaticugut naqissusissavarput.

Naluneqanngitsutut ukioq manna 21.februar 2024 Naalackersuisut Issittoq pillugu periusissiaat ima qulequtaqartoq “Aaliangiisoqassaticullugu peqataatinneqartassaagut” pisortaticoortumik Naalackersuisunit saqqummiunneqarpoq. Periusissiaq partiit pingasut akornanni isumaqatigiiisutigineqarsimavoq, tassallutik Inuit Ataatigiiit, Siumut aamma Demokraatit. Periusissiaq 2024-miit 2033-mut atuuttussaq. Taamattumik Demokraatit aamma tassuunakkut inerisaaqataanissamik pitsannorsaaqataajuarnissamillu aamma akisussaaqataapput.

Periusissiap timitalersorlugu peqataalernissatsinnut qilanaarpugut.

Nunani allani sinniisoqarfitta asuli aningaasartuutaannginnissaat aammalu asuli nunani allani sinniisoqarfeqarniaannarluta sinniisoqarfeqannginnissarput Inuit Ataatigiiinnit kissaatigeqaarput.

Eqqaamaneqassaaq sinniisoqarfigut aamma inuusuttortatsinnit ilinniartunit suliffimmi misiliiffigineqartarnerat aamma pitsaasuummat iluaqutaammallu. Aammattaaq eqqartorsinnaasariaqarparput, sinniisoqarfitsinni assigiinngitsuni qanoq amerlatigisunik allaffimmioqarlutalu sulisoqarnissarput. Minnerunngitsumik....

Nunani allani sinniisoqarneq allattorsimasunik anguniagaqarlunilu siunertaqartariaqarpoq aamma aaliangersimasumik periuseqarluni ingerlanneqartariaqarput aningaasartuutaannaassanngippata.

Taamaattumik; nutaamik aammalu siullerpaamik uagut nammieq suliatinnik issittoq pillugu periusissiaqalersimanerput iluatsillugu Inuit Ataatigiiinnit isumaqarpugut pissusissamisussasooq nunani allani sinniisoqarnitta nalilersuiffigeqqinnissaa. Issittoq pillugu periusissiatinnut nutaamut naleqquttumik nunanut allanut sinniisoqarfitta ingerlanneqarnissaat Inuit Ataatigiiit kissaatigaarput.

Taamatut oqaaseqarluta immikkoortoq una aappasaaneerneqannginnermini nunanut allanut sillimaniarnermullu ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa inassuteqaaticaarput.